

[REDACTED], mint másodfokú bíróság

A felperes: [REDACTED]

A felperes képviselője: dr. Iványi Borbála ügyvéd [REDACTED]

Az alperes: Magyar Állam (képviseli: Belügyminisztérium)

Az alperes képviselője: [REDACTED] kamarai jogtanácsos [REDACTED]

Az eljárás tárgya: kártalanítás megfizetése

Az elsőfokú bíróság: [REDACTED] Járásbíróság

A fellebbezett határozat száma: [REDACTED]

A fellebbező fél: felperes

A fellebbezés sorszáma: 34.

Í t é l e t:

A bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 1.480.000, - (egymillió-négyszáznyolcvanezer) Ft tőkét, annak 2020. augusztus 30. napjától számított törvényes mértékű késedelmi kamatát;

mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben való marasztalását;

egyebekben helybenhagyja.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 72.170.- (hetvenkettőezer-egyszázhetven) Ft első-másodfokú részperköltséget.

A fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] A felperes [REDACTED] fogyatékoság, [REDACTED] miatt rendszeres gyermekpszichiátriai kezelésben és gyógyszeres terápiában részesült. 2014. május 8. napját követően orvosi kezelésre nem volt szüksége. A 2020. március 12-én kelt pszichiátriai lelet szerint [REDACTED]

- [2] A felperessel szemben a ██████████ Járásbíróságon ██████████ szám alatt gondnokság alá helyezés iránti per volt folyamatban, amelyben a bíróság a keresetet elutasította, így a felperes jelenleg nincs gondnokság alatt.
- [3] A felperessel szemben a kereset tényállása alapján a ██████████ Rendőrkapitányság 2019. május 30-án, június 22-én, július 14-én és július 26-án, összesen öt jogerős határozattal – szabálysértésenként 50.000 Ft, illetve 30.000 Ft, összesen 210.000 Ft pénzbírságot szabott ki személyazonosság igazolásával kapcsolatos kötelezettség megszegése szabálysértés elkövetése miatt. A felperes a kiszabott pénzbírságokat nem fizette meg, azt közérdekű munkával nem váltotta meg, ezért a ██████████ Járásbíróság - miután a felperes a bíróság felhívására átváltoztatást kizáró okot nem jelentette be és tárgyalás tartását nem kérte - jogerős végzéseiben a meg nem fizetett pénzbírságokat szabálysértési ügyenként 10., illetve 6 nap, összesen 50 nap szabálysértési elzárásra változtatta át.
- [4] A felperes és a ██████████ Járási Ügyészség perújítási kérelmei alapján a ██████████ Járásbíróság a 2020. augusztus 29. napján jogerős határozatával az elzárásra átváltoztató végzéseit hatályon kívül helyezte, az átváltoztatást mellőzte és a ██████████ Rendőrkapitányságot új határozatok meghozatalára kötelezte. A határozatok hatályon kívül helyezésének oka az volt, hogy a felperes fogyatékos személynek minősül, ezért a Szabs. tv. 141. § (1) bekezdés első fordulata alapján az átváltoztatás törvényi feltételei nem állnak fenn, az átváltoztatást a Szabs. törvény 10. § a) pontjában meghatározott okból mellőzni kellett.
- [5] A ██████████ Rendőrkapitányság 2021. január 21-én, 25-én és február 5. napján meghozott jogerős határozataival az új eljárásban elévülés miatt a felperessel szemben az eljárást megszüntette, egyben tájékoztatta a felperest, hogy a Szabálysértési törvény 133/A.§-a szerint hat hónapon belül kártalanítási igényt terjeszthet elő.
- [6] A ██████████ Rendőr-főkapitányság 2019. május 19-én és július 18-án jogerős helyszíni bírság szelvényével a felperest tulajdon elleni, illetve köztisztasági szabálysértés elkövetése miatt 20.000-20.000 Ft, összesen 40.000 Ft bírsággal sújtotta. A felperes a helyszíni bírságokat nem fizette meg, illetve közérdekű munkával nem váltotta meg, ezért a ██████████ Járásbíróság végzéseiben – tekintettel arra, hogy a felperes a bíróság felhívására átváltoztatást kizáró okot nem jelentett be, és tárgyalás tartását nem kérte - a helyszíni bírságot 4-4 nap, összesen 8 nap szabálysértési elzárásra változtatta át. A felperes és a ██████████ Járási Ügyészség perújítási kérelme alapján a ██████████ Járásbíróság a 2020. augusztus 31-én kelt és ugyanazon a napon jogerős végzéseivel az átváltoztató végzéseket a korábbi határozataival megegyező indokokkal hatályon kívül helyezte és az átváltoztatást mellőzte.
- [7] Felperes 2019. márciusában Budapestre költözött abból a célból, hogy az elzárásokat ne lehessen rajta végrehajtani. 2019. december 12. napján Budapesten igazoltatták, az átváltoztató határozatok alapján a rendőrség elővezette és előállította a ██████████ Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetbe, amely befogadta őt. Felperest 2020. január 6. napján átszállították az ██████████ Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe. A ██████████ Megyei Főügyészség 2020. február 20. napján a felperessel szembeni perújítások szükségessége miatt intézkedett a felperes szabadlábra helyezéséről. Eddig az időpontig a felperes 71 napot töltött börtönben.
- [8] A felperes keresetében a Szabs. tv. 133/A.§-a alapján kártalanítás címén az alperest 2.250.000 Ft tőke, a vonatkozó határozatok jogerőre emelkedésének napjától a jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

- [9] A kártalanítás keretében nem vagyoni sérelmének a kompenzálását kérte. A végrehajtott 10-10 szabálysértési elzárásokért 500-500.000,- forint, a csak félig végrehajtott 10 nap szabálysértési elzárásért 250.000,- forint, a 4-4 napos helyszíni bírással kapcsolatosan végrehajtott elzárásokért 200-200.000,- forintot, a végrehajtott 6 nap szabálysértési elzárásokért 300-300.000,- forint nem vagyoni kár kártalanításként történő megtérítését kérte.
- [10] Keresetének indokai szerint a felperessel szemben hozott elzárásra átváltoztató bírósági határozatok jogsértőek voltak, mert azokkal szemben kizáró törvényi ok állt fenn. Emiatt a szabálysértési elzárás végrehajtása önmagában is jogsértő, amelynek következtében a felperes további jogsérelmeket szenvedett el. A törvénysértő szabadságelvonás alapján a sérelmet szenvedett felperes kártalanításra jogosult, amelyért a Magyar Állam köteles helytállni. A szabadságelvonással a felperesnek sérült az emberi méltósághoz, a személyes szabadsághoz, a magán és családi élethez fűződő, valamint az egészséghez való joga. A börtönlét testi, lelki gyötrődést jelentett a számára, családja támogatását nem tudta elérni, telefonon sem tudtak egymással beszélni, látogatásra sem került sor. A büntetlen előéletű felperes számára értelmi fogyatékosága miatt a börtönkörülmények elviselése különös nehézséget jelentett. A büntetés-végrehajtási intézetben nem kapta meg azokat a gyógyszereket, amelyek állapota stabilizálásához szükségesek lettek volna, nagyon rossz pszichés állapotba került, két hónapig tartott, mire ismét kezelhető, szociálisan elfogadható állapotba került.
- [11] A felperes az Emberi Jogok Európai Egyezményének 5. cikk 1a) és 5. pontja rendelkezésének megsértésével végrehajtott szabadságelvonás áldozata, akinek joga van kártalanításra. Ez az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint közvetlen és nemzeti bíróságok előtt érvényesíthető jogot keletkeztet a kártalanításra. A törvény és a bírói gyakorlat alapján a kártalanítási kötelezettség fennállása esetén az alperes köteles megtéríteni a felperesnek a szabadságelvonással okozati összefüggésben felmerült vagyoni kárát és kompenzálni az emiatt bekövetkezett nem vagyoni hátrányokat. A kártalanítási eljárás esetén a jogellenes magatartás vagy a mulasztás nem vizsgálható.
- [12] Az Alaptörvény 4. cikkének (1) és (4) bekezdésével szemben a Szabs. tv. jelenlegi szabályozása értelmében - amely a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség szabályaira mutat vissza - annak, akinek személyi szabadságát alaptalanul vagy törvénysértően korlátozták egy szabálysértési eljárásban kizárólag vagyoni kárának megtérítésére jogosult, amelynek következtében nem vagyoni/személyiségi jogi sérelmei kompenzálatlanul maradnak. A Szabs. tv. 133/A. §-a 2013. szeptember 1. napján lépett hatályba, az ekkor a hatályos Be. a jogtalan szabadságelvonással kapcsolatos kártalanítás módjára és mértékére az akkor hatályos Ptk. (1959. évi IV. törvény) szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó szabályait rendelte alkalmazni, a kár fogalma nem csak a vagyoni kárt, hanem a nem vagyoni kárt is magába foglalta, ezért a károkozónak a személyiségi jogok sérelméért is kompenzációt kellett nyújtania.
- [13] Az új Ptk. (2013. évi V. törvény) külön választotta a vagyoni kár, és a nem vagyoni kár fogalmát, és sérelemdíj fizetését írta elő a nem vagyoni kár, így a személyiségi jogi sérelem kompenzációjára. A szerződésen kívül okozott kár tekintetében a vagyoni kárra szűkítette le a károkozó felelősségét. Az új Ptk. hatályba lépésével a régi Be. kártalanítási szabályai is módosultak, és a kártalanítás módjára már nem csak a szerződésen kívül okozott kárért való felelősség, hanem a kártalanításra és a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseket kellett alkalmazni. Az új Be. ugyanígy biztosította a vagyoni és a nem vagyoni kár miatti kompenzációt. A Szabs. tv. azonban nem követte a Ptk. illetve a Be. módosulását, így a kártalanítás mögöttes szabályaként továbbra is a szerződésen kívül okozott kárért való

felelősség szabályait határozza meg. Ebből következik, hogy egyik legalapvetőbb jog sérelméért több mint 7 éve nem kaphatnak sérelemdíjat azok a személyek, akiket jogtalanul zártak el szabálysértési eljárás keretében.

- [14] A kártalanítás esedékességének nem feltétele a jogerős döntést követő felülvizsgálat során hozott megszüntető határozat. A kártalanítás feltétele az, hogy jogsértő legyen a szabálysértési elzárás, amit a perújítások során hozott bírói végzések megállapítottak. Ezen túl további többletfeltétel nem támasztható, mert maga az átváltoztatás volt jogszabálysértő, még akkor is, ha a felperes felelősségét később megállapították volna.
- [15] A személyi szabadságot korlátozó intézkedések kapcsán a Be. alkalmazása során széleskörű joggyakorlat alakult ki, amit a Szabálysértési törvény szerinti kártalanítás során is alkalmazni kell. Az Alkotmánybíróság által is megerősített gyakorlat szerint a büntetőeljárásban kidolgozott és alkalmazott garanciáknak a bagatell cselekmények büntetőjogában is érvényesülniük kell. A Kúria joggyakorlatelemző csoportja is arra a következtetésre jutott, hogy a Szabálysértési törvény továbbra is olyan szabályozási hiányosságokban szenved, hogy megfelelő alkalmazása jelenleg nem lehetséges a büntető anyagi jog és a büntető eljárási jog rendelkezéseinek kiegészítő alkalmazása nélkül.
- [16] A kártalanítás összege nem a pénzbírság helyébe lépett, az ezt szabályozó jogszabályhelynek nincs relevanciája abban a tekintetben, hogy milyen kártalanítás jár a fogva tartásért.
- [17] A felperesnek nem róható fel, hogy nem jelezte a fogyatékoságát, miután funkcionálisan analfabéta, a bonyolult jogi szövegeket, dokumentumokat nem értette, nem volt elvárható tőle az sem, hogy gondnokához forduljon segítségért.
- [18] A Ptk. 6:564. §-ának a kártalanításra vonatkozó szabályai szerint a károsult teljes kárát meg kell téríteni, amibe a nem vagyoni kár is beletartozik. Akkor is meg kell téríteni a kárt, ha a károkozás nem volt felróható senkinek. Ez alapján a jogszerűtlenül elzárt személy teljes kárát meg kell téríteni, amelybe beletartozik a személyiségi jogi sérelem is.
- [19] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen a kereset elutasítását, másodlagosan a kártalanítási igény mérséklését és a felperes perköltségben marasztalását kérte.
- [20] Érdemi védekezése szerint a Szabs. tv. 133/A. § (1) bekezdése szerinti kártalanítás akkor jár, ha perújítás folytán a szabálysértési eljárást megszüntették. Ez a kártalanítás a (3) bekezdés alapján akkor válik esedékessé, ha a jogerős döntést követő felülvizsgálat eredményképpen hozott határozat jogerőre emelkedett. A felperes által 2020. december 8. napján kelt kereset idő előtti, hiszen ebben az időpontban a kártalanítási igénye még nem volt esedékes. Az alperessel szemben kizárólag a Szabs. tv. szerinti kártalanítási igény érvényesíthető, a felperesnek az alperes sérelmet nem okozott, ezért sérelemdíj nem érvényesíthető vele szemben. A rendelkezésre álló adatok alapján az eljáró hatóság és a bíróság jogszerűen járt el. Ha tudomással bírtak volna a felperes állapotáról, nem került volna sor az átváltoztatásra, azonban a felperes még a bíróság felhívása ellenére sem jelezte, hogy az átváltoztatás törvényi akadályba ütközik. A felperes a Ptk. 6:525. § (1) bekezdésére figyelemmel kármegelőzési, kárelhárítási és kárenyhítési kötelezettségének emiatt nem tett eleget. Jeleznie kellett volna az eljáró hatóságoknak, hogy gondnokság alatt áll, illetve elvárható lett volna, hogy legalább a gondnokát értesítse.

- [21] A Szabs. tv. 133/A. § (2) bekezdése önmagában abból az okból, hogy mögöttes szabályként a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit rendeli alkalmazni, nem tekinthető Alaptörvény ellenesnek. A sérelmet szenvedett személyiségi jogai megsértése esetén sérelemdíj iránti igényét a Ptk. vonatkozó rendelkezésre alapítottan érvényesítheti a jogsértést elkövetővel szemben.
- [22] A felperes nem került gondnokság alá, cselekvőképességének korlátozására nem került sor. A hatósági eljárások a felperessel szemben az irányadó jogszabályok keretei között történtek, az iratok nem tartalmaztak a felperes fizikai, vagy mentális rendellenességére való utalást.
- [23] A Szabs. tv. 133/A. §-a szerint kifejezetten az eljárás megszüntetése a kártalanítás feltétele. Ennek a döntésnek a jogerőre emelkedésétől válik esedékessé a kártalanítás. A ██████████ Járásbíróság hatályon kívül helyező döntéseiben nincs tájékoztatás arról, hogy kártalanítást kérhetne a felperes, ezek a tájékoztatások csak a ██████████ Járásbíróság megszüntető végzéseiben szerepelnek, ami azt támasztja alá, hogy a megszüntető végzés a kártalanítás törvényi feltétele. A kereset szerint több szabálysértési ügyben nem is született megszüntető végzés.
- [24] A felperes által hivatkozott eseti döntések eltérnek a jelen ügytől, miután azok a Be. alapján indított kártalanítási perekben születtek. A Szabs. tv. 133/A. §-a kifejezetten a szerződésen kívül okozott károkért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseket rendeli alkalmazni. A felperes által csatolt alkotmánybírósági és kúriai határozatok nem fogalmazzak meg kritikát a kártalanítás szabályozásával kapcsolatban.
- [25] A kártalanítás iránti felperesi igény összességében is megalapozatlan, eltúlzott. A felperest a szabálysértési hatóság összesen 250.000 forint pénzbírsággal sújtotta, a jogszabályi rendelkezés alapján egy napi elzárással 5.000 forint pénzbírság váltható ki. Emiatt a kártalanítási igény legfeljebb ezen összegben lenne elfogadható.
- [26] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és kötelezte felperest alperes javára 112.500 Ft perköltség megfizetésére. A perben felmerült egyéb költségek az állam terhére maradnak.
- [27] A bíróság a keresetet az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4.-én kelt egyezmény (Egyezmény), a 1993. évi XXXI. törvény 2. § 5. cikk 5. pontja, az Alaptörvény IV. cikk 4. pontja, a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 133/A. § (1) és (2) bekezdése, a Ptk. 6:522. §-ának és 6:564. §-ának alkalmazásával bírálta el.
- [28] Mivel a felperes keresetében kizárólag személyiségi jogainak megsértése miatti sérelemdíjat igényelt kártalanításként, elsődlegesen azt vizsgálta, hogy nemzetközi szerződés, az Alaptörvény, a szabálysértési törvény és a Ptk. rendelkezései alapján a szabálysértési eljárásban a pénzbírság és helyszíni bírság szabálysértési elzárásra történő jogszerűtlen átváltoztatása, és annak végrehajtása miatt a felperes kártalanításként jogosult-e sérelemdíj követelésére.
- [29] A szabálysértési perújítási határozatok, illetve a felperes korábbi ambuláns lapjai és leletei alapján megállapítható, hogy a felperesnél enyhe mentális retardáció állapot áll fenn, amely miatt fogyatékos személynek minősül, és a Szabs. tv. 10. § a) pontja szerint nem volt helye vele kapcsolatban szabálysértési elzárásnak.

- [30] A keresetben felsorolt szabálysértési elzárások átváltoztatását kimondó bírósági határozatok ezen jogszabályi rendelkezéssel ellentétesek voltak, a felperes pénzbírságait és helyszíni bírságait nem lehetett volna szabálysértési elzárásra átváltoztatni, ezért a felperessel szemben végrehajtott szabálysértési elzárás törvénytörtő volt.
- [31] Kiemelte, hogy kártalanítási igény csak jogszabály által előírt kártalanítási kötelezettség esetén érvényesíthető. A felperes által érvényesített kártalanítási igény feltételeit a Szabs. tv. 133/A.§ (1) bekezdése pontosan meghatározza. Ez alapján kártalanítás a szabálysértési elzárásra való átváltoztatás esetén akkor jár, ha perújítást követő eljárás folytán az eljárást a felperessel szemben megszüntették. Erre a megszüntetésre a szabálysértési bíróságokkal kapcsolatos perújítási eljárásokat követően a Tapolcai Rendőrkapitányságon a kereset szerinti öt esetben sor került, míg a helyszíni bírsággal kapcsolatos perújítási eljárást követően két eljárás megszüntetésére nem került sor.
- [32] A bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a két helyszíni bírsággal kapcsolatos 4-4 nap szabálysértési elzárás átváltoztatásával kapcsolatban a Szabs. tv. 133/A.§-a szerinti kártalanítás feltételei nem állnak fenn. Ebben a körben nem értett egyet a felperesnek azzal az álláspontjával, hogy a megszüntető határozaton a perújítási döntést kell érteni, ami egyenlő a jogszabályban írt megszüntetésre vonatkozó határozattal. A kártalanítás lehetőségét ugyanis a jogalkotó kifejezetten a jogszabályban rögzített feltételek fennállta esetén biztosítja a károsultak részére. Amennyiben a törvényi feltételek nem teljesülnek, a károsult nem jogosult kártalanításra.
- [33] A bíróság az Alaptörvény 28. cikkének a jogszabályszöveg értelmezésére vonatkozó rendelkezése és Szabs. tv. 133/A. §-át, valamint a 2013. évi XCIII törvény 162. §-ához fűzött indokolásának értékelése alapján úgy foglalt állást, hogy a szabálysértési pénzbírságok elzárásra történő átváltoztatásával kapcsolatban a Szabs. tv. 133/A. § (1) bekezdésében foglalt kártalanítás feltételei ugyan teljesültek, azonban a Szabs. tv. 133/A. § (2) bekezdése alapján a felperes sérelemdíj megtérítése iránti igényt az alperessel szemben nem érvényesíthet.
- [34] A Szabs. tv. módosítása 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba, a normaszöveg elfogadása 2013. június 20-án történt, a Szabs. tv. módosításakor ismert volt a Ptk. (2013. évi V. törvény) azon dogmatikai megoldása, hogy a szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. hatodik könyvében, míg a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezéseket a Ptk. második könyvében helyezte el, ezzel a vagyoni és nem vagyoni kár szabályozása a Ptk. két különböző könyvében, egymástól elkülönülten került szabályozásra, bár a Ptk. csak a Szabs. tv. módosítást követően hat és fél hónappal, 2014. március 15-én lépett hatályba. A jogalkotó a Szabs. tv. szerinti kártalanítás jogintézmények megalkotásánál, és a Ptk. hatályba lépésénél a sérelemdíjra vonatkozó rendelkezések alkalmazhatóságát nem tette lehetővé a Szabs. tv. szerinti kártalanítás megállapításánál. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a károsult sérelemdíj iránti igényét a Ptk. sérelemdíjra vonatkozó szabályai szerint érvényesíthesse a kárt okozóval szemben.
- [35] A bírói gyakorlat egységes abban, hogy a hatósági – így szabálysértési – eljárás során tett jogcselekmények – amennyiben törvényesek – nem alapozhatják meg a személyhez fűződő jogok sérelmét, mivel az állam működése és a társadalom védelme érdekében az irányadó jogszabályok maguk határozzák meg az emberhez fűződő jogok korlátozásának törvényes lehetőségét. Önmagában a hatósági eljárás kezdeményezése, a feljelentés megtétele – valamint a hatósági eljárás során tett nyilatkozatok – személyiségi jogvédelmet nem indokolnak. A hatóság előtti eljárás kezdeményezése személyiségvédelmet nem alapoz meg

annak javára, aki ezen eljárás alanya. Arra csak az ad alapot, ha a hatósági eljárás kezdeményezésére, valamint a hatósági eljárás során tett nyilatkozatokra bizonyítottan a rendeltetésszerű joggyakorlás körén kívül eső, visszaélészerű joggyakorlás keretében került sor, illetve, ha az adott eljárás tárgyára nem tartozó és személyiségi jogi sérelmet megvalósító többletelemeket tartalmaz.

- [36] A bíróság az ítéletben részletesen idézett bírói gyakorlat (Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.286/2015/4., Kúria Pfv.III.20.617/2016/3) alapján azt a következtetést vonta le, hogy az Alaptörvény kártérítésre vonatkozó rendelkezéseit tartalommal megtöltő szabálysértési kártalanítás intézménye a Ptk. kártalanításra vonatkozó rendelkezéseitől és a Be. kártalanításra vonatkozó rendelkezéseitől eltérően sajátos kártalanítási jogintézményt hozott létre, amely meghatározott feltételek bekövetkezte esetén és meghatározott károk megtérítése esetén biztosít kártalanítási igényt az alperessel szemben. Az ennek a feltételnek meg nem felelő igényeket a Ptk. egyéb szabályai alapján lehet a kárt okozóval szemben előterjeszteni.
- [37] Ez nem jelenti azt, hogy a törvénytől szabadságkorlátozásért nem jár kártérítés a felperesnek, hanem azt jelenti, hogy a Szabs. törvény által biztosított kártalanítási jogintézmény a felperest a jelen perben nem jogosítja fel az alperessel szemben érvényesített kártalanításra. Ez a bíróság álláspontja szerint a jogalkotó ilyen tartalmú szándékát fejezi ki és nem lehet következtetést levonni arra, hogy a Szabs. tv. 133/A. §-ának rendelkezései hiányosak lennének, az Alaptörvénybe vagy nemzetközi szerződésbe ütköznének.
- [38] A bíróság ezen érvelés alapján felperesnek az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25.§ (1) bekezdése, illetve az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontjára alapított jogszabály alaptörvény ellenességének megállapítása iránti eljárás kezdeményezése iránti kérelmét nem tartotta megalapozottnak, az eljárást nem függesztette fel, és az Alkotmánybíróságot nem kereste meg.
- [39] A bíróság nem értett egyet a felperesnek azzal az okfejtésével, hogy a szabálysértési kártalanításra vonatkozó szabályok elégtelensége miatt a büntetőeljárásra vonatkozó kártalanítási szabályokat kell alkalmazni. A felperes által hivatkozott alkotmánybírósági határozat, illetve a Kúria joggyakorlatelemző csoportjának álláspontja azt a lehetőséget látta biztosíthatónak, hogy a szabálysértési törvény szabályozási hiányosságait ki lehessen küszöbölni a Be. segítségével. Ezzel szemben a Szabs tv. a kártalanításra vonatkozóan részletes szabályt tartalmaz, amely bár a Be. szabályaitól eltér, azonban ez nem tekinthető szabályozási hiányosságnak, hanem szabályozási eltérésnek. Éppen erre figyelemmel nem alkalmazhatók a Be. kártalanításra vonatkozó rendelkezései.
- [40] Mivel a felperes a Szabs. tv. 133/A.§ szerinti kártalanítás feltételeinek fennállását nem tudta bizonyítani, a keresetet el kellett utasítani.
- [41] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, amelyben az ítélet kereseti kérelme szerinti megváltoztatását, az alperes első-, másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.
- [42] A másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjában jelölte meg. Kérte, hogy a bíróság bírálja felül az elsőfokú bíróság 4.P.20.285/2021/8. számú végzését, amely szerint a bíróság nem fordul az Alkotmánybírósághoz.

- [43] Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú ítélet sérti az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, IV. cikk (4) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XX. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikkét, valamint az 1993. évi XXXI. törvény, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezményének V. cikk (5) bekezdését, a Ptk. 2:42. §-át, 2:43. § a) és b) pontját, valamint a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 133/A. §-át.
- [44] A jogforrási hierarchia csúcsán álló jogszabályok (nemzetközi szerződés és Alaptörvény) egyértelműen kötelezettséget keletkeztetnek a felperes nemvagyoni kárának állam által kártalanításként történő megtérítésére, a szabálysértési eljárás keretében alkalmazott törvénysértő fogva tartás esetén. Teljes kárának kompenzálására jogosult az, akit a hatóságok utóbb jogsértőnek bizonyult módon szabadsághoz fűződő jogában megsértettek. Nem maradhat jogkövetkezmények nélkül az alapvető jogától megfosztott személy személyiségi jogi sérelme, ha az állam tekintetében a felróhatóság – adott esetben – nem bizonyítható, és a jogsérelmet szenvedő félnek anyagi kára nincs. A jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös célt szolgálnak.
- [45] Az Emberi Jogok Európai Egyezményének V. cikk (5) bekezdése szerint a jogellenes fogva tartásért kártalanítás jár, a Szabs. tv. 133/A. §-a ezen norma átültetése.
- [46] A törvénysértő fogva tartásért kártalanítást kell fizetni, ezzel ellentétes az elsőfokú ítélet, így az alaptörvényellenes, és nemzetközi egyezményrel is ellentétes, valamint sérti a Szabs. tv. 133/A. §-át. Erre tekintettel a felperes továbbra is fenntartotta, hogy amennyiben a másodfokú bíróság nem változtatja meg az elsőfokú ítéletet, mert egyetért az elsőfokú bíróság álláspontjával, amely szerint van olyan jogerős bírósági döntés, amely szerint is jogellenes a fogva tartás, amelyet nem rendel kompenzálni a Szabs. tv. kártalanításról szóló rendelkezése, az Alkotmánybírósághoz kell fordulnia, mert felperessel szemben a bíróságot az Alkotmánybírósági törvény 25. §-a alapján nem köti 180 napos törvényi határidő.
- [47] Az elsőfokú ítélet is kimondta a jogellenes fogva tartás tényét, másrészt az ítélet az Alaptörvény 28. cikkének sérelmét jelenti, hiszen az elsőfokú bíróság a Szabs. tv. 133/A. §-át nem az Alaptörvény 28. cikkében foglalt kötelezettségének megfelelően, vagyis nem a jogszabály céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte, ezért jutott téves következtetésre.
- [48] Az ítélet ellentétes az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmával, tekintettel az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében foglalt alapjog korlátozási szabályára is mivel sem szükségesnek, sem arányosnak nem tekinthető az a szabály vagy annak értelmezése, amely attól teszi függővé a törvénysértő fogva tartás kártalanítását, hogy a felülvizsgálati eljárásban született-e döntés, és ha igen, akkor az milyen tartalmú. A jelen ügyben a BRFK által kiszabott két helyszíni bírság tekintetében az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a jogszabályok alapján eleve nem kerülhetett sor a perújítás után a felülvizsgálatra és a szabálysértési eljárás megszüntetésére sem. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ugyancsak eleve nem kerülhet sor a Szabs. tv. 133/A. §-ában meghatározott törvényi feltétele teljesítésére, így nem lehetséges a kártalanítás még a vagyoni kár tekintetében sem. Ez egyben azt is jelenti, hogy ha valaki helyszíni bírság meg nem fizetése miatt zárnak el, akkor semmilyen kártalanításra nem tarthat igényt. Ez az abszolút helyzet rámutat a szabályozás elhibázott voltára és alaptörvényellenességére.
- [49] A szabálysértési eljárások és büntető eljárások keretében alkalmazott jogsértő fogva tartásért járó kártalanítás jogintézménye közötti különbségtétel diszkriminatív, mivel ugyanannak az

alapjognak ugyanazon állami hatóságok és bíróság által történő jogsértő elvonásáról van szó. Amennyiben a szabálysértési elzárás tekintetében a kártalanítás köre eltér, akkor ez sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdését. Az elsőfokú ítélet alapján a Ptk.-ban meghatározott, az alapvető jogokból fakadó személyiségi jogok sérelme is kompenzálatlanul maradt, amely nem jogszerű következmény, továbbá sérti a Ptk. 6:564. §-ában foglaltakat is, amely szerint a kártalanítás keretében a vagyoni és nemvagyoni kárt is meg kell téríteni.

- [50] A kártalanítás érvényesítésének bonyolult, adminisztratív feltételekhez történő kapcsolása ellentétes az EJEB esetjoggal, ezért nem foghat helyt a bíróság érvelése, miszerint indokolt és törvényes a Szabs. tv.-ben meghatározott feltételek teljesítésének az előírása. Sem az EJEB, sem a felperesi érvelés nem amellett foglalt állást, hogy semmiféle feltételt nem lehet támasztani a kártalanításhoz, ugyanakkor e feltételeknek az alapjog korlátozás kompenzációjának súlyához képest arányosnak és szükségesnek kell lennie.
- [51] Az elsőfokú bíróság által hivatkozott eseti döntés (Kúria Pfv.III.20.617/2016/3.) irreleváns a jelen ügyben, mert azon ügyben a kereset nem terjedt ki a sérelemdíj megítélésére. A Kúria ebben az ügyben a sérelemdíj megítélhetőségének kérdését nem vizsgálta, a kereseti kérelemben foglaltak tekintetében a jogszabályi feltételek fennálltak, azok kapcsán alkalmazási nehézség vagy aggály nem merült fel, így azok esetleges alaptörvényellenessége sem derülhetett ki. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott másik ítélet ugyancsak nem releváns az ügyben, hiszen a döntés meghozatalakor a Szabs. tv.-ben nem szerepelt a kártalanítás jogintézménye, ezt a hiányosságot pótolta a 2013. évi XCIII. törvény 162. §-a.
- [52] Az elsőfokú ítéletnek az a hivatkozása, hogy a Szabs. tv. módosításakor már ismert volt az új Ptk. szövegezése, nem támasztja alá, hogy a tényleges jogalkotói szándék az lett volna, hogy a szabálysértési kártalanítás csak a vagyoni károkra terjedjen ki, a jogalkotói szándék bizonyosan nem lehetett az érintettek elzárása kompenzációtól.
- [53] A perbelivel azonos tárgyú kérdésben korábban ítélet nem született, így különös jelentősége van az AB normakontroll kikérésének és a helyes gyakorlat kimunkálásának.
- [54] Fellebbezési ellenkérelmében az alperes helyes indokai alapján az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségben történő marasztalását kérte.
- [55] Az elsőfokú bíróság a Szabs. tv. 133/A. § szövegének értelmezése során az Alaptörvény XXVIII. cikkével összhangban figyelembe vette a 2013.évi XCIII. törvény 162. §-ához fűzött indokolást. Helyesen tekintette irányadónak a Debreceni Ítélet tábla Pf.I.20.286/2015/4. számú és a Kúria Pfv.III.20.617/2016/3. számú határozatában foglaltakat. Megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a Szabs. tv. a kártalanításra vonatkozóan részletes szabályt tartalmaz, ezért a Be. kártalanításra vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.
- [56] Az elsőfokú bíróság a vonatkozó bírósági gyakorlat és szabályozás széleskörű áttekintését követően megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a Szabs. tv. rendelkezései a jogalkotó akaratát tükrözik, azok nem ellentétesek az Alaptörvénnyel. A felperes által hivatkozott rendelkezésekkel a Szabs. tv. 133/A. §-a nem ellentétes, így nem indokolt normakontroll iránt AB-hoz fordulni. Az ítélet nem sérti az Egyezmény V. cikk (5) bekezdését sem, mert felperes nem az egyezmény szerinti letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata. Jelen ügy alapját képező szabálysértési eljárás során a bíróság a felperes szabálysértési felelősségét megállapította, ezért vele szemben büntetés kiszabására, majd annak átváltoztatására került sor.

- [57] Az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a helyszíni bíróság elzárásra történő átváltoztatása esetén a Szabs. tv. 133/A. § szerinti feltételek nem állnak fenn, míg a pénzbírságok elzárásra történő átváltoztatása kapcsán felperes a Szabs. tv. 133/A. § (2) bekezdése alapján sérelemdíj iránti igényt nem érvényesíthet. Az alperessel szemben kizárólag a Szabs. tv. szerinti kártalanítási igény érvényesíthető, alperes azonban a sérelmezett eljárásokban, illetve sérelmes döntések meghozatalában nem vett részt, felperesnek sérelmet nem okozott, ezért vele szemben sérelemdíj nem érvényesíthető.
- [58] A szabálysértési eljárás során, de különösen a bíróság felhívására felperesnek jeleznie kellett volna, hogy gondnokság alatt áll, erről az eljáró hatóságoknak, illetve a bíróságnak hivatalból nem volt tudomása. Amennyiben erre állapotánál fogva nem volt képes, elvárható volt vele szemben, hogy legalább gondnokát értesítse. Minderre a bíróságot elzárásra átváltoztató végzés jogerőre emelkedésétől az elzárás foganatosításáig három hónap állt felperes rendelkezésére.
- [59] Felperes egészségi állapotára az eljáró hatóságokat, illetve a bíróságot felróható módon nem tájékoztatta, ezzel közrehatott abban, hogy a bíróság a kiszabott pénzbírságokat elzárássá változtatta át.
- [60] A felperes fellebbezése részben alapos.
- [61] A perindítás időpontjára tekintettel eljárásjogi szempontból a jogvita elbírálása során a 2016. évi CXXX. törvény (Pp.), anyagi jogi szempontból a 2013. évi V. törvény (Ptk.) és a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) rendelkezéseit kellett alkalmazni.
- [62] A másodfokú bíróság felülbírálati jogköre a fellebbezésben megjelölt Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontján alapul.
- [63] A felperes fellebbezésében megsértett anyagi jogszabályként az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését, IV. cikk (4) bekezdését, VI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XX. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikkét, valamint az 1993. évi XXXI. törvény, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezményének V. cikk (5) bekezdését, a Ptk. 2:42. §-át, 2:43. § a) és b) pontját, valamint a 2012. évi II. törvény (Szabs. tv.) 133/A. §-át jelölte meg. Eljárási jogszabálysértésként a bizonyítékok nem megfelelő, okszerűtlen mérlegelésére (Pp. 279. §) hivatkozott.
- [64] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés keretei között bírálta felül. A felülbírálat eredményeként arra az álláspontra jutott, hogy az elsőfokú bíróság – nagyjából – az anyagi jogszabály megsértésével és a bizonyítékok téves értékelésével jutott következtetésre, hogy a felperes nem jogosult a Szabálysértési törvény 133/A-a alapján az elszenvedett személyiségi jogsérelem miatt kártalanításra.
- [65] Az Egyezmény és ahhoz tartozó kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény V. cikk 5. pontja értelmében mindenkinek, aki e cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van a kártalanításra. Az Alaptörvény IV. cikk 4. pontja szerint, akinek szabadságát alaptalanul vagy törvény sértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult.
- [66] Az elsőfokú, és így a másodfokú bíróságnak is abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a keresetben megjelölt nemzetközi egyezmény Alaptörvény és a konkrét hazai norma, a

Szabs. tv. 133/A. §-a alapján jogosult-e a felperes a sérelemdíj, mint kártalanítás megtérítésére.

- [67] Azt a jogértelmezési kérdést kellett eldönteni, hogy a felperes a nem vitatottan jogellenes fogva tartás, szabálysértési elzárás okán jogosult-e a keresetben megjelölt jogcím alapján és mértékben kártalanításra.
- [68] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperes a Szabstv.133/A§-ában meghatározott törvényi feltételek megvalósulása okán teljes kártalanításra jogosult a személyiségi jogok sérelmét jelentő jogellenes elzárás okán.
- [69] A kártalanítás jogintézményének az a célja, hogy a személyi szabadság adott időben jogszerűnek tűnő, de utóbb megalapozatlannak bizonyult elvonása vagy korlátozása esetén is kapjon kompenzációt a legalapvetőbb emberi jogától, a szabadságától indokolatlanul megfosztott személy.
- [70] A perben nem volt vitatott, hogy a felperes fogyatékos személynek minősült a szabálysértések elkövetésekor, a pénz, illetve helyszíni bírságok kiszabásakor, ezért vele szemben a bírságok meg nem fizetése miatt nem volt jogszabályi alapja a szabálysértési átváltoztató határozatok meghozatalának, a szabálysértési elzárások végrehajtásának.
- [71] Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szabálysértési átváltoztatásáról rendelkező bírósági határozatok jogszabálysértőek voltak, a felperes pénz és helyszíni bírságait nem lehetett volna szabálysértési elzárásra átváltoztatni, ezért a felperessel szemben végrehajtott szabálysértési elzárás törvénysértő volt, ami jogellenes szabadságelvonásnak minősült. A jogellenes fogva tartással, szabálysértési elzárással a Ptk.-ban nevesített személyiségi jogok sérelme nyilvánvalóan megvalósult a felperes sérelmére.
- [72] A felperes jogalapjában pontosított keresetét a Szabs. tv. 133/A. §-ára alapította.
- [73] A Szabs. tv. 133/A. § (1) bekezdése arra az esetre ír elő az alperes terhére kártalanítási kötelezettséget a bíróság jogerős döntése alapján letöltött szabálysértési elzárás büntetésért, a meg nem fizetett pénzbírság közérdekű munkával történő megváltásáért, ha a jogerős döntést követő felülvizsgálat folytán az eljárást az elkövetővel szemben megszüntették. A törvény (2) bekezdése szerint a kártalanítás módjára és mértékére a Ptk. szerződésen kívül okozott kárért való felelősségre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.
- [74] A törvénynek ez az utaló szabálya azonban – az elsőfokú bíróság érvelésével ellentétben - a másodfokú bíróság álláspontja szerint még nem zárja ki azt, hogy a felperes a jogtalan fogva tartásért, szabadságelvonásért - a Szabs. tv. 133/A. §-ában írt további törvényi feltételek fennállása és igazolása esetén - ne érvényesíthetne kártalanítási igényt személyiségi jogi sérelme miatt.
- [75] A Ptk. felelősség a szerződésen kívül okozott károkért szabályai – a rPtk.-tól (1959. évi IV. törvény) eltérően – már nem tartalmazzák a sérelemdíjat (korábban nem vagyoni kárt).
- [76] Az Emberi Jogok Európai Egyezménye [5. cikk 1a) pont] az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) joggyakorlata és az Alaptörvény rendelkezései alapján a szabálysértési eljárás során alkalmazott törvénysértő fogva tartás esetén is jogosult az elkövető teljes kárának kompenzálására abban az esetben is, ha az állam tekintetében felróhatóság nem áll fenn.

- [77] Az Alaptörvény IV. cikk (4) bekezdése szerint, akinek szabadságát alaptalanul vagy törvény sértően korlátozták, kárának megtérítésére jogosult, ez a rendelkezés nem korlátozza a követelmény érvényesítését a büntetőeljárásokra, ellenkező esetben a szabálysértési eljárásban kiszabott, majd a szabálysértési bírságból átváltoztatott elzárásra, mint személyi szabadságot korlátozó büntetés esetében nem érvényesülne a fenti Alaptörvényi rendelkezés. A 28. cikk szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik, a jogszabályok céljának megállapítása során a preambulumot, illetve a javaslat indokolását kell figyelembe venni, az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésénél azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.
- [78] A Szabs.tv. 133/A. §-ához fűzött törvényi indokolás azt rögzíti, hogy a kártalanítás a jogállamisághoz kapcsolódó, az eljárás törvényességének az elvét erősítő jogintézmény, amely az ártatlanul letöltött, elszenvedett elzárás jóvátételére és kompenzálására szolgál. A törvényjavaslat szerint a Szabs. tv. – Be.-vel egyezően – bevezeti a befizetett pénzbírság visszafizetését, illetve az elzárás és a közérdekű munkára váltás esetén a kártalanítás jogintézményét. A Szabs. tv. módosításakor a rPtk. alkalmazására utalt kártérítés módja és mértéke tekintetében, és a rPtk. főszabály szerint minden hátrány, így a nemvagyoni kártérítés megtérítésére is vonatkozott. A Szabs. tv. kártalanítás jogintézményének célja a teljes kártalanítás biztosítására irányult, ez felel meg a törvény Alaptörvénnyel összhangban lévő értelmezésének is. Ezen az utóbb hatályba lépett Ptk. kártérítés, illetve sérelemdíjra vonatkozó szabályai sem változtattak, ezért a személyiségi jog megsértésére alapított kártalanítás is az alperessel szemben érvényesíthető.
- [79] Abban a tekintetben helytálló az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy kártalanítási igény csak a feltételek teljesülése esetén jár, ezt a Szabs. tv. 133/A. § (1) bekezdése tartalmazza, azaz kártalanítás a szabálysértési elzárásra való átváltoztatás esetén akkor igényelhető, ha a perújítást követő eljárás folytán az eljárást felperessel (elkövetővel) szemben megszüntették.
- [80] Az EJEB döntései alapján felperes sem vitatta, hogy a kártalanítás jogszabályi feltételekhez köthető, csupán azt állította, hogy e feltételeknek az alapjog korlátozás kompenzációjához, súlyához képest arányosnak és szükségesnek kell lennie, és a kártalanítás érvényesítésének bonyolult, adminisztratív feltételekhez történő kapcsolása ellentétes az EJEB esetjogával. Az arányosság, szükségesség kérdésében a bíróságnak nem kellett állást foglalnia, és azt a kérdést sem kellett eldönteni, hogy a szabálysértés büntetőeljárások keretében alkalmazott jogsértő fogva tartásért járó kártalanítás jogintézménye között van-e olyan diszkriminatívnak minősülő különbségtétel, amely a szabálysértési elzárás tekintetében az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe ütközik. A kártalanítás tárgyában eljáró polgári bíróság csak azt vizsgálhatja, hogy a felperessel szemben mely ügyben történt eljárás megszüntetés, de azt nem, hogyha nem született eljárás megszüntető határozat, a szabálysértő ügyekben eljáró bíróságok eljárása kapcsán, illetve határozatai tekintetében felülvizsgálatot, értékelést nem végezhet el, vagy eltérő álláspontot az eljárás megszüntetése vagy hiánya tekintetében nem foglalhat el.
- [81] A bíróság felhívása alapján a kereset jogalapjaként felperes a Szabs. tv. 133/A. §-át jelölte meg, így a jogvita elbírálása során a megjelölt, pontosított jogszabályt kritika és feltétel nélkül kellett irányadónak tekinteni.
- [82] A kártalanítási per alapját képező – szabálysértési, perújítási végzésben rögzített tényállás egyértelműen azt rögzítette, hogy a felperes által elszenvedett szabadságkorlátozás

törvénytörő döntés eredményeként született meg, ugyanakkor a Budapesti Rendőrfőkapitányság által kiszabott helyszíni rendbírsággal kapcsolatos 4-4 nap szabálysértési elzárás átváltoztatásával kapcsolatban a Szabs. tv. 133/A. §-a szerinti kártalanítás feltételei nem álltak fenn, a megszüntető határozattal nem egyenértékű a perújítás során hozott döntés, így a két helyszíni bírsággal kapcsolatban a kártalanítás törvényi feltételei nem álltak fenn, ezért azzal kapcsolatban kártalanításra felperes nem volt jogosult.

- [83] Ugyanakkor teljes mértékben megvalósultak a kártalanítás feltételei a ██████████ Rendőrkapitányság által kiszabott pénzbírságok vonatkozásában, miután a perújítási eljárásokat követően a ██████████ Rendőrkapitányság az eljárást megszüntette. Ezzel teljesült az a törvényi feltétel, amely - a rendőrihatósági határozatokban írtak szerint - is lehetőséget nyitott a károsult felperes számára kártalanítási igénye érvényesítésére a Szabs. tv. 133/A. § alapján.
- [84] A kártalanítási igényt a Szabs. tv. 133/A. § (4) bekezdése alapján hat hónapon belül kell előterjeszteni, amit a bíróságnak hivatalból is meg kellett vizsgálni. Megállapítható, hogy felperes valamennyi határozat tekintetében a jogvesztő határidőn belül terjesztette elő a kártalanítási igényét, így a keresetlevél visszautasítására nem volt ok.
- [85] A másodfokú bíróság a periratok alapján megállapította, hogy a felperes 2019. december 12-től 2020. február 20-ig 71 napot töltött BV-ben, ebből 26 nap a jelen perben nem szereplő ██████████ számú határozat alapján. A további 45 nappól nem vehető figyelembe az a kétszer 4 nap, ahol a kártalanítás érvényesítésének a Szabs.tv 133/A-ában írt törvényi feltételei – a korábban kifejtettek értelmében - nem álltak fenn. Felperes így 37 napra számított kártalanítási igényre jogosult.
- [86] Nem vitatható, hogy a jogellenes szabadság elvonással sérült a felperesnek az emberi méltósághoz, személyes szabadsághoz, magánélethez, valamint egészséghez való joga. A kártalanításként érvényesített igény tekintetében a másodfokú bíróság a felperes követelését eltúlzottnak találta, de nem értett egyet az alperesnek azzal az álláspontjával sem, hogy a sérelemdíj mértéke a pénzbírság átváltoztatási – külön jogszabályban meghatározott – kulcsának feleltethető meg.
- [87] A bírói gyakorlat szerint a nemvagyoni kár (sérelemdíj) a személyhez fűződő jog megsértésének olyan jogvédelmi eszköze, amelynek legfőbb funkciója a kompenzáció, az elvesztett életlehetőségeket helyettesítő, az elszenvedett fizikai és lelki sérelmeket kiegyensúlyozó másnemű előny nyújtása. A nemvagyoni kárpótlásnak vagy sérelemdíjnak a bírói gyakorlat szerint olyan mértékűnek kell lennie, hogy az egyedi tényállás alapján a személyiségi jogsérelem és annak jogkövetkezményei miatt előállt hátrányok kompenzálható mértékét az adott időszak ár- és értékviszonyainak keretei között elérje. Az ítélkezési gyakorlat egységességének biztosítása érdekében elvárható, hogy ugyanabban az időszakban bekövetkezett hasonló jogsérelemek után megítélt nemvagyoni kárpótlások összege egymástól ne mutasson kirívó eltérést (Kúria Pfv.21.099/2017/4.).
- [88] Az alperes sem vitatta, hogy a börtönben való tartózkodás jelentős hátrányt jelentett a felperes számára, miután családja támogatása nélkül maradt, egy büntetlen előéletű, értelmi fogyatékos személynek a börtönkörülmények elviselése nyilvánvalóan jelentős nehézséget jelentett.

- [89] A bírói gyakorlat a korábbi, hasonló tényállású ügyekben született jogerős ítéleteket nem tekinti kötelező erejűnek, azok csak támpontot szolgáltatnak a nemvagyoni kártérítés mértékének megállapításához. A bírói gyakorlatban esetről esetre formálódó nemvagyoni kártalanítási összegek nagyságrendje csak összehasonlításra alkalmas ügyekben bír tájékoztató jelleggel a döntés meghozatalánál irányadó ár- és értékviszonyokra, valamint a társadalom teherbíró képességére nézve (Kúria Pfv.20.584/2018/4.). Értékelni kell az ügyben feltárt egyedi körülményeket, tényeket, megvalósult személyiségi jogsértéssel okozott hátrányokat. a károkozó polgári jogi felelőssége kiterjed mindarra, ami a károsult korábbi állapotához, körülményeihez képest a károkozás folytán negatívan változott, ezért ennek bizonyítása a felperes feladata. Vannak olyan körülmények is, melyek külön bizonyítást nem igényelnek, mivel a bíróság az általa köztudomásúként ismert tényeket valóban fogadhatja el. A kártalanítási perekben köztudomású tény az ítélezési gyakorlat szerint is, hogy a személyi szabadság viszonylag hosszabb tartalmú korlátozása fizikai és pszichikai vonatkozásban egyaránt megterhelő és a személyiségre hátrányos, ezért ezek általában a károsult jelen vonatkozásában nem kell külön bizonyítani. Ilyen pszichés megterhelést okoz a kiszolgáltatottság, a kényelmetlenség, a kényszerű összezártság, az esetleges nem kirívó atrocitások, és az eset körülményeit együttesen kell értékelni (Pfv.III.20.295/2016/7. Pfv.III.20.900/2019/6., Pfv.III.21.038/2019/9.). A fogva tartással köztudomásúan együtt járó és a felperes esetében felmerült többlétevényállás szerinti sérelmek együttes értékelésével határozható meg a kártalanítás megfelelő összege.
- [90] A másodfokú bíróság értékelve felperes fogyatékos állapotát, a keresetnek a kártalanítás mértékével kapcsolatban – a felperes nyilatkozatával, illetve gondnokának tanúvallomásával is alátámasztott - megjelölt indokait, (keresetlevél III.3.pont) különös figyelemmel arra, hogy a börtönkörülmények az értelmi fogyatékos felperes számára nyilatkozatából is kitűnően az átlagosnál is nehezebbé tette a fogva tartás körülményeinek elviselését, és az alperes által sem vitatottan nem kapta meg az állapota stabilizálásához szükséges gyógyszereket a bíróság keresettől eltérően az egy napra járó tétel összegét 40.000 Ft/napban látta megállapíthatónak. Ennek eredményeként 37 nappal számolva a felperes kártalanítás címén az alperessel szemben 1.480.000 Ft (37*40.000) megtérítésére jogosult.
- [91] A kártalanítás pénztartozás, amit a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése értelmében késedelmi kamatfizetési kötelezettség terhel. A kamatfizetés kezdő időpontját a perújítási eljárásban hozott határozatok jogerőre emelkedésének napjában kellett meghatározni, amelynek alapja a Szabs. tv. 133/A. § (3) bekezdése. A periratok szerint a jogerős határozat 2020. augusztus 29-én kelt, ezért az ezt követő naptól, 2020.augusztus 30. napjától kezdődően kötelezte a másodfokú bíróság a kártalanítási összeg után az alperest a törvényes mértékű késedelmi kamat megtérítésére.
- [92] Mivel a felperes 2/3 arányban pernyertesnek tekinthető, az alperes javára megítélt, ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésében a felperes nem marasztalható, ezért ezt az ítéleti rendelkezést mellőzni kellett.
- [93] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság azon álláspontjával, hogy az Alkotmánybírósághoz történő fordulás jelen ügyben nem volt indokolt. Nem lehetett arra vonatkozó következtetést nem lehetett levonni, hogy a Szabs. tv. 133/A. § szabályai hiányosak lennének, az Alaptörvénybe vagy nemzetközi szerződésbe ütköznének. Erre figyelemmel az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 25. § (1) bekezdése, az Alaptörvény XXIV. cikk (2) bekezdés d) pontjára alapított jogszabály alaptörvényességének

megállapítása iránti eljárás kezdeményezése iránti kérelmet a bíróság megalapozottan utasította el, és mellőzte az eljárás felfüggesztését, az AB megkeresését.

- [94] A másodfokú bíróság a kifejtett indokokra tekintettel a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét a rendelkező részben írtak szerint a perköltségre is kiterjedően részben megváltoztatta.
- [95] A másodfokú döntés eredményeként a felek pernyertességének-pervesztességének aránya 2/3-1/3-a felperes javára (1.480.000/2.250.000).
- [96] Felperes az elsőfokú eljárásban a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján a 2/3 pernyertességének megfelelő tőkeösszeg (1.480.000 Ft) után számított 5% munkadíjra 74.000 Ft-ra, az alperes az IM rendelet ugyanezen rendelkezése alapján a pernyertessége (770.000 Ft) után számított 5% munkadíjra, 38.500 Ft-ra jogosult.
- [97] Felperes a másodfokú eljárásban perköltségként a költségfelszámítással érvényesített 60.000 Ft 2/3-ra, 40.000 Ft-ra, az alperes ugyancsak a költségjegyzékben feltüntetett 10.000 Ft-ból annak 1/3-ára, 3330 Ft-ra jogosult.
- [98] A felperest, illetve az alperest illető első-másodfokú perköltségek Pp. 82. § (2) bekezdése szerinti egybeszámításának eredményeként az alperes 72.170 Ft első-másodfokú perköltséget köteles megfizetni a felperes részére.
- [99] A le nem rótt fellebbezési illeték a felperes személyes költségmenetessége és az alperes illetékmenetessége okán a Pp. 103. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

██████████ 2022. november 8.

██████████
a tanács elnöke

██████████
előadó bíró

██████████
bíró